

UFUK TURU

Meral Tamer

meral.tamer@milliyet.com.tr

Oto yan sanayi ilk kez dış ticaret fazlası verdi

OECD'nin teknoloji yoğunluğu listesine göre otomotiv, orta-yüksek teknoloji sektörleri arasında yer alıyor. Ve biz Türkiye olarak orta-

yüksek teknoloji olan otomotiv yan sanayinde 2014'te ilk kez dış ticaret fazlası vermiş bulunuyoruz.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı **Fikri Işık**'ın Türkiye İstatistik Kurumu TÜİK'in verilerine dayanarak verdiği bilgiye göre "otomotiv yan sanayi, 2008-2011 döneminde 1-1.5 milyar dolar, 2012'de 397 milyon dolar, 2013'te 189 milyon dolar dış ticaret açığı vermişti. 2014 ocak-ağustos döneminde ise bu tablo tersine dönmüştür; oto yan sanayinde 318 milyon dolar dış ticaret fazlası meydana gelmiştir..."

Otomotiv ana sanayinde dış ticaret fazlası yeni değil, ama yan sanayi için bir ilk. Bu sevindirici gelişmede son yıllarda verilen Ar-Ge teşviklerinin de katkısı var kuşkusuz.

'Avrupa'nın en iyisi'

Pazar günkü yazımda da belirtmiştim: Türkiye'de Ar-Ge Merkezi belgesi verilen 164 merkez içinde oto yan sanayi 42 Ar-Ge merkeziyle açık ara başı çekiyor.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Genel Müdürü **İbrahim Kılıçaslan** iddialı konuşuyor: "Şöyle bir iddiamız var, Avrupa'da hiçbir araba markası yoktur ki Türkiye'den parça kullanmasın. Varsa da 'el imalatıdır' diyoruz. Bunun haricinde bütün araçlarda Türkiye'den giden bir parça vardır ve üretilen ürünlerin hepsi, Avrupa'ya akreditedir. Avrupa'nın en iyi oto yan sanayisi Türkiye'dedir."

Ana sanayide 50 bin ve yan sanayide 250

bin olmak üzere toplam 300 bin kişinin istihdam edildiği otomotiv sektörü, hükümet eliyle hedef büyütüyor. Işık, önceki gün Bursa'daki Ulusal Otomotiv Tedarik Çalıştayı'nın açılışında net ve kararlı konuştu:

Yeni teşvikler var

"Bakanlığımızın çalışmaları, TÜBİTAK destekleri ve sektöre sağladığımız yatırım teşvikleriyle farklı yatırımcıları biraraya getirerek, 2020 öncesinde yerli marka otomobilimizi üreteceğiz.

Küresel ısınmayla dünyada çevresel faktörler konusundaki bilinç ve beklenti artıyor. Buna bağlı olarak otomotiv sanayinde araç hafifletme, çevre ve tüketici dostu araç, yeni malzemeler ve yeni teknolojilerle ilgili çalışmalar hız kazandı.

Elektrikli ve hibrit araçların pil teknolojilerini geliştirecek ve bu araçlarda emisyon azaltılmasını sağlayacak sistemleri üretecek yenilikçi girişimcilere 25 milyon liraya kadar destek veriyoruz. Ayrıca asgari 75 milyon liralık motor yatırımlarıyla en az 20 milyon liralık motor aksamı, aktarma organları/aksamı ve otomotiv elektroniğine yönelik yatırımlara da 5. bölge desteği veriyoruz."

Yerli, yenilikçi, yeşil!

Bakan Işık'ın yeni Türkiye için öngördüğü yeni üretim sloganı hayli iddialı. Ekonomimizin rekabet gücünü geliştirecek, yerli sanayiye güçlendirecek ve kalkınmada sürdürülebilirliği sağlayacak yeni 'vizyon'un baş harfleri 3Y: Yerli, yenilikçi ve yeşil!

Yerli üretimle sanayimiz gelişecek, inovatif anlayışla ürün çeşitliliğini ve niteliğini artıracacağız ve üretirken çevreyi korumaya da dikkat edeceğiz. Bugün **İstanbul Sanayi Odası**'nın 2014 yılı son Meclis toplantısı var. Bakalım sanayiciler bu vizyonu gerçekçi görüyorlar mı?

KAPAK EKONOMİNİN PARLAYAN YILDIZI LOJİSTİK

LOJİSTİK

Ticaret hacmi 16 trilyon Dolar olan dünya ekonomisinde 6 trilyon Dolar'ın üzerinde bir hacme sahip olan, 2015 yılında ise 10-12 trilyon Dolar'lık bir hacme ulaşması beklenen lojistik sektörü, Türkiye için hayati bir öneme sahip. Küresel bazda üretim merkezinin kayması Türkiye'yi, Avrupa, Asya ve Afrika kıtaları arasında uluslararası lojistik üs haline dönüştürmeye başladı. 1.5 milyar nüfuslu, GSYİH'si toplam 25 trilyon Dolar'a ulaşan ve 8 trilyon Dolar ile dünyadaki toplam ticaretin neredeyse yarısına karşılık gelen bir dış ticaret değerine sahip birden fazla pazara erişim sağlayan Türkiye'nin yıllardır dile getirilen jeopolitik konumunun stratejik önemi de nesnel bir hale böylelikle gelmiş oldu. Türkiye'nin stratejik sektörlerinden biri olan lojistik sektörünün yaklaşık 80 milyar Dolar'lık bir pazarı var ve 2015 yılında 120-150 milyar Dolar'a ulaşacağı tahmin ediliyor. Tüm sektörler için odak noktası konumunda olan ve Türkiye ekonomisinin parlayan yıldızı konumuna gelecek olan lojistik sektörünün gelişimi için devlet ve özel sektör yatırımları son sürat devam ederken, en fazla ihtiyaç duyulan konulardan biri olan nitelikli eleman konusunda da önemli adımlar atılıyor.

NEŞET TOSUN

neset.tosun@abemedy.com.tr

TÜRKİYE'NİN, Cumhuriyet'in 100'üncü yılı olan 2023'te 1.1 milyar Dolar'lık ticaret hacmi hedefine ulaşma yolunda önemli adımların başında gelen, 2014-2018 yılları arasını kapsayan, katılımcı bir yaklaşımla (7

bini 200'ü yerelden, 10 bini aşkın kişi ve kurum görüşü, 66 adet ÖİK) hazırlanan 10'uncu Kalkınma Planı'nın, daha önceki planlardan farklı olarak "Öncelikli Dönüşüm Programları" adıyla 25 adet özel uygulama programı var. Başbakan Alimet Davutoğlu'nun 6 Kasım'da açıkladığı öncelikli dönüşümü planlanan 9 sektör arasında 2023'te 1.2 trilyonluk dış ticaret hacmini taşıyacak olan taşımacılık ve lojistik sektörü de oldu. Başbakan Davutoğlu, sektörel dönüşüm programlarıyla 2018 sonuna Gayri Safi Yürtüçü Hasıla'yı 1.3 trilyon Dolar'a çıkarmayı, cari açığı yüzde 5.2'ye çekmeyi, işsizlik oranını da yüzde 7 civarına indirmeyi hedeflediklerini söyledi. 1'inci Grup Eylem Planları Bilgi Notu'na göre bu programın içerdiği önemli eylemler ise şu şekilde sıralandı: "Lojistik alanda çalışan tüm kurumlar arası eş güdümlü sağlamak üzere "Lojistik Koordinasyon Kurulu" kurulacak. Türkiye'de ilk defa bir lojistik master planı hazırlanacak. Lojistik merkezlerde modern yönetim modelleri geliştirilecek ve hayata geçirilecek. Bütüncül bir lojistik mevzuatı hazırlanarak yürürlüğe konulacak. Kamu ve özel sektöre hizmet edecek istatistikler toplanarak lojistik veri tabanı oluşturulacak. Ulaşım da elektronik sistemler yaygınlaştırılacak. Üretim alanlarının, ticari çıkış noktalarına demiryolu bağlantısı güçlendirilecek. Türkiye için bir liman yönetim modeli belirlenerek hayata geçirilecek. Lojistikte kritik bir kurum olan TCDD'nin yapılandırılması tamamlanacak. Kent içi ulaşım, ulusal lojistik planlarıyla uyumlaştırılacak. Komşu ülkeler ve dış ticaretin bulunduğu diğer ülkelerle gümrük işlemleri hızlandırılacak. Kamu özel işbirliği modeli kullanılarak, gümrük kapıları sayısı artırılacak, kapasite ve kalitesi geliştirilecek. Gümrüklerde tek pencere sistemi tamamlanacak. Filyos Limanı yapımı tamamlanacak, Çandarlı

ve Mersin Konteyner Limanı yapım projeleri yürütülecek. Öncelikli demiryolu ve karayolu projeleri süratle tamamlanacak" Program kapsamında Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından 2015 yılının ilk yarısında Lojistik Koordinasyon Kurulu oluşturulacak. Kurul bünyesinde Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı müstahşarları olacak. Program ile Türkiye'nin 2018 yılına kadar Dünya Bankası'nın 160 ülkeyi değerlendirdiği Küresel Lojistik Performans Endeksi sıralamasında ilk 15 ülke içinde yer alması hedefleniyor.

SON DERECE MEMNUNİYET VERİCİ BİR YAKLAŞIM

Uluslararası Nakliyeciler Derneği (UND), Başbakan Alimet Davutoğlu'nun açıkladığı 10'uncu Kalkınma Planı'nda, öncelikli dönüşümü planlanan 9 sektör arasında taşımacılık ve lojistik de olmasını memnuniyetle karşıladı. UND Yönetim Kurulu Başkanı Çetin Nuloğlu, dış ticaretle kalkınma modelini seçmiş olan Türkiye'nin ihracatını hedef pazarlara etkin şekilde ulaştıracağı alternatif güzergâhların araştırılmasından, ülke ve sektör bazındaki ihracat hedeflerinin karayolu taşımacılığı kotaları ile eşleştirildiği bir çalışmanın yapılmasına kadar, sektörün yıllardır talep ettiği birçok projenin kalkınma planı dâhilinde kamu planlarına yerleştirilmesinin önemini vurguladı. Nuloğlu, "Taşımacılık ve lojistik sektörünün 10'uncu Kalkınma

Planı'nda ve öncelikli dönüşümü planlanan sektörler arasında yer alması çok önemli bir gelişme. Lojistik ve taşımacılık sektörü hem ulusal rekabet gücümüz hem de ihracatımız için büyük önem taşıyor. Lojistik hedeflerin ilk kez resmen bir devlet politikası haline gelmiş olması, sektörümüz adına son derece memnuniyet verici bir yaklaşım oldu. Ülkemizin kalkınması ve rekabet gücü için lojistik altyapılar ve sistemler büyük önem taşıyor. Son yıllarda karayolları, demiryolları, denizyolu ve havayollarına yapılan yatırımlar hâlihazırda ekonomimizde tarihi gelişmelerin önünü açtı" dedi.

LOJİSTİK DOĞRU ANLAŞILMALI

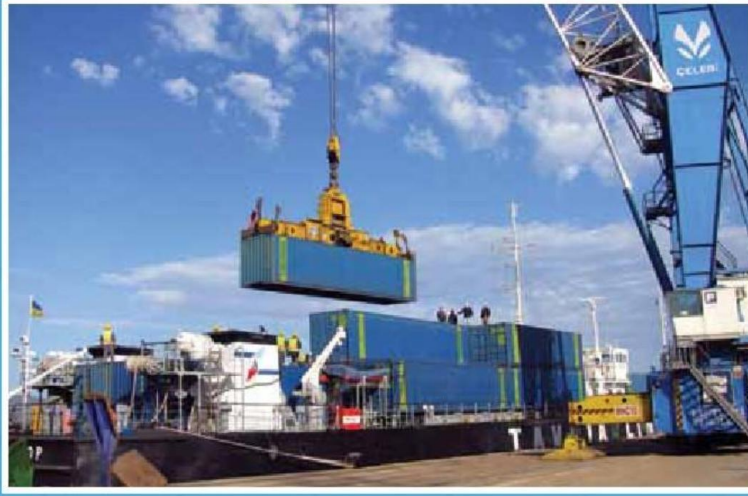
Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği (UTİKAD) Yönetim Kurulu Başkanı Turgut Erkeskin de lojistik sektöründe Türkiye'nin hak ettiği payı alması için bizzat Başbakan'ın açıkladığı "Taşımacılıktan Lojistiğe" vurgusunun çok önemli olduğuna dikkati çekerek, lojistik için hayati önem taşıdığını söyledi. Türk lojistik kültürünün geliştirilmesi gerektiğini, bunun için de sektörde kaliteyi yükseltip inovasyona önem verilmesi gerektiğini vurgulayan Erkeskin, "Ülke genelinde lojistik doğru anlaşılması ve kurgulanması artık kaçınılmaz. Mutlaka bir durum tespiti yapmalıyız, bugün lojistikte nerede olduğumuzu tespit edip ileriye yönelik matematiksel modelleme yapmalıyız" diye konuştu.

KAPAK EKONOMİNİN PARLAYAN YILDIZI LOJİSTİK

**PROGRAM İÇİN
5 ÖNEMLİ NOKTA**

Istanbul Sanayi Odası (ISO) Başkanı Erdal Bahçivan programların başarısı ve bu yöndeki beklentilerin iyileşmesi açısından belirledikleri en önemli 5 noktayı açıkladı. Buna göre; "Eylem planlarının altın dalia net bir biçimde doldurulması", "Bir an önce uygulamaya geçilmesi", "Sürecin azami bir şeffaflık içinde yürütülmesi", "Denetim mekanizmalarının sağlıklı bir biçimde işlemesi" ve "Uygulamada iş dünyasının azami ölçüde işbirliği ve katkısının sağlanması" gerekiyor. Bahçivan, ISO olarak sanayinin ve sanayicilerin Ekonomi Bakanlığını ilgilendiren konularda yaşadığı sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm beklentilerini 9 başlık altında açıkladı. Türkiye'nin ABD ve AB arasındaki Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı'nın dışında kalmaması gerektiğini vurgulayan Bahçivan, 2015'in Gümrük Birliği yılı olmasını önererek, "Gümrük Birliği'ni serbest ticaret anlaşmalarının olumsuz etkisini bertaraf edecek şekilde revize etmeli ve tüm STA müzakerelerinde özel sektör de yer almalı" şeklinde konuştu. "Gümrük Birliği bağlamında Amerika ile Avrupa Birliği arasında "Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı'nın ivme kazanmış olmasına dikkat çeken Bahçivan, şunları söyledi: "Türkiye, bu anlaşmanın dışında kaldığı takdirde iki dev blokla ticaretini sürdürmekte sıkıntılarla karşılaşacaktır. O halde, ticaret sapması riski ve ikili ticaret dengesinin daha da kötüye gitmesi durumunun engellenmesi ve ülkemize

yıllık milyarlarca Dolar'a ulaşabilecek maddi zararın önlenmesi için şimdiden gerekli tedbirler alınmalıdır."

ULAŞIMDA BÜYÜK HEDEFLER

Türkiye'nin 10'uncu Kalkınma Planı ile lojistikte bölgesel bir üs olması sağlanarak; lojistik maliyetin düşürülmesi, ticaretin geliştirilmesi ve rekabet gücünün artırılması amaçlanıyor. Lojistikte ulaştırma, depolama, envanter yönetimi ve gümrükleme alt maliyetleri göz önünde bulundurularak, transit taşıma süresinin kısaltılması, hasarsız teslim oranının yükseltilmesi, güvenilirlik ve hız unsurları öne çıkarılarak müşteri hizmet düzeyinin artırılması hedefleniyor. Artan stratejik önemle birlikte belirlenen hedeflere ulaşmak için ulaşım ciddi yatırımlar da yapıyor. Double yollar, tüneller, havalimanları, limanlar, hızlı trenler, 3'üncü köprü, Marmaray, 3'üncü havalimanı bu yatırımların en önemlileri. Ve bu yatırımlar neticesinde 10'uncu Kalkınma Planı'ndaki hedeflere göre 2018'de karayolunda bölünmüş yol uzunluğunun 25 bin 272 km'ye, otoyol uzunluğunun 4 bin km'ye ulaşması hedefleniyor. Km başına taşınan yolcu sayısının 2018'de 321 milyarı, yükün de 294 milyar tonu bulması bekleniyor. 2018'de demiryolunda konvansiyonel ana hat uzunluğunun 10 bin 556 km'ye, hızlı tren hat uzunluğunun 2 bin 496 km'ye, elektrikli hat oranının yüzde 70'e, sinyalli hat oranının yüzde 80'e, yükün de 22.5 milyar tona çıkarılması bekleniyor. Karasal yük taşımacılığında da demir-

yolunun payının yüzde 7.1'e yükseltilmesi hedefleniyor. Denizyolunda, 2018'de konteynerlenmiş yük hacminin 13.8 milyon TEU; yükleme-boşaltma hacminin de 615 milyon ton olarak gerçekleşmesi hedefleniyor. Türk bayraklı deniz ticaret filosunun da 14 milyon DWT'a yükseltilmesi hedefleniyor. Havayolunda, taşınan yolcu sayısının 2018'de 232 milyon kişiye ulaşması, toplam dış ticaret hacminde hava kargonun payının da 12.9'a yükseltilmesi öngörülüyor.

**LOJİSTİK TESİS VE MERKEZ
YATIRIMLARI SON SÜRAT
DEVAM EDİYOR**

Ulaşım ağlarına yapılan bu yatırımlara paralel olarak lojistik sektörüne yönelik yatırımlar da devam ediyor. Lojistik sektörüne yönelik gerçekleştirilen önemli yatırımlar arasında ise lojistik tesis yatırımları geliyor. Jones Lang LaSalle (JLL) Türkiye'nin Lojistik Pazarı Öngörülleri - 2023 Raporu'na göre birincil lojistik pazarları olan İstanbul ve Kocaeli'de lojistik tesis alanının mevcut stoğu 7 milyon 648 bin 82 metrekare. Bu iki bölgede inşaat halinde 617 bin 861 metrekarelik lojistik tesis varken proje halinde de 2 milyon 582 bin 916 metrekarelik lojistik tesis söz konusu. Lojistik tesis yapımı için en çok tercih edilen bölgeler olan ve Türkiye genelinde lojistik tesislerin yüzde 40'ının yer aldığı İstanbul Avrupa Yakası'nda Hadımköy ve Esenyurt, Anadolu Yakası'nda Kurtköy ve Tuzla, Kocaeli'de ise Çayırova-Gebze-Dilovası aksında toplam yüzde 10.5'lük depo boşluğu var. Bu bölgelerin 3'üncü Köprü, Kuzey Çevreyolu ve İzmit Körfez Geçiş Köprüsü projeleriyle birlikte, önümüzdeki dönemde önemini daha da artıracığı öngörülüyor. Tesis büyüklüğü açısından 20.000 metrekare ile 50.000 metrekare arasında alan sağlayan lojistik tesisler verimlilik ve işletme karlılığı açısından Türkiye lojistik pazarı kiralama işlemlerinde en fazla tercih edilen alan aralığı olarak öne çıkıyor. Pazardaki kullanılabilir stoka ve kur dalgalanmalarına rağmen, 2014 yılı lojistik sektörü birincil kira değerleri metrekaresi 6.5-7 Dolar seviyeleri aralığında seyrediyor. JLL Türkiye'ye göre bu iki bölgenin dışında önümüzdeki dönemde Samsun, İzmir, Mersin, Adana ve Gaziantep de lojistik tesis inşası için öne çıkacak olan bölgeler olacak. Lojistik altyapının doğru ve verimli bir şekilde planlanıp yönetilmesi zorunluluk. Bunun için devlet